

Lønnsforskjell mellom kvinner og menn 1999 og 2009

Clara Åse Arnesen

Arbeidsnotat 10/2011

NIFU

Lønnsforskjell mellom kvinner og menn 1999 og 2009

Clara Åse Arnesen

Arbeidsnotat 10/2011

Arbeidsnotat 10/2011

Utgitt av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
Adresse PB 5183 Majorstuen, NO-0302 Oslo. Besøksadresse: Wergelandsveien 7, 0167 Oslo

Oppdragsgiver Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.
Adresse Akersgata 59, Postboks 8036 Dep, 0030 Oslo

www.nifu.no

Forord

Dette arbeidsnotatet er skrevet på oppdrag fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og er en videreføring av et oppdrag om kjønnsforskjeller i arbeidsmarkedet som NIFU gjennomførte i 2010. Formålet med prosjektet var primært å dokumentere og beskrive mulige kjønnsforskjeller i arbeidsmarkedet for høyt utdannede personer i 1999 og 2009, og om mulige kjønnsforskjeller i arbeidsmarkedet har økt eller blitt redusert i løpet av perioden fra 1999 til 2009. 2010-rapporten omfattet ikke lønnsforskjeller mellom kvinner og menn og framsto som noe ufullstendig. Ressurser ble stilt til disposisjon slik at en begrenset lønnsanalyse kunne gjennomføres. Resultatene av lønnsanalysen er dokumentert i dette arbeidsnotatet.

Prosjektet inngår som en del av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets arbeid med å kartlegge status for likestilling i arbeidsmarkedet.

Arbeidsnotatet er skrevet av forsker Clara Åse Arnesen

Oslo, oktober 2011

Sveinung Skule
Direktør

Jannecke Wiers-Jenssen
Forskningsleder

Innhold

1	Innledning	7
2	Data og metode	9
2.1	Kandidatundersøkelsen 1999, 2007 (ingeniører) og 2009	9
2.2	Analysemetode og variabler	9
2.3	Bruk av tabellene 1-4	10
3	Lønnsutvikling for kvinner og menn fra 1999 til 2009	11
3.1	Hvor store er lønnsforskjellene mellom kvinner og menn i 1999 og 2009?	11
3.1.1	Offentlig/privat sektor	12
3.2	Analyse av lønnsforskjellene i 1999.....	18
3.2.1	Bivariat analyse av sammenhengen mellom lønn og forklaringsvariablene 1999	18
3.2.2	Analyse av kvinner og menns lønn samlet, 1999.....	19
3.2.3	Analyse av mennenes lønninger 1999.....	20
3.2.4	Analyse av kvinnes lønninger 1999	21
3.2.5	Dekomponering av lønnsforskjellen mellom kvinner og menn 1999.....	23
3.3	Analyse av lønnsforskjellene mellom kvinner og menn i 2009	24
3.3.1	Bivariat analyse av sammenhengen mellom lønn og forklaringsvariablene 2009	24
3.3.2	Analyse av kvinner og menns lønn samlet, 2009.....	25
3.3.3	Analyse av mennenes lønninger 2009.....	26
3.3.4	Analyse av kvinnes lønninger 2009	27
3.3.5	Dekomponering av lønnsforskjellen i 2009	28
3.4	Oppsummering.....	29
	Referanselitteratur	31
	Tabelloversikt	33

1 Innledning

Etter at NIFU hadde publisert resultater fra kandidatundersøkelsen 2009, fikk vi en henvendelse fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BFD) om vi med utgangspunkt i kandidatundersøkelsene i 1999 og 2009 kunne kjøre ut noen nærmere spesifiserte tabeller separat for kvinner og menn. Videre ønsket BFD at vi ut fra foreliggende tabellmateriale identifiserte og knyttet noen enkle kommentarer til de kjønnsforskjellene som måtte eksistere de enkelte årene og til eventuelle endringer i kjønnsforskjellene i løpet av tiårsperioden. Oppdragets primære formål var altså å dokumentere og identifisere mulige kjønnsforskjeller ikke å finne årsaken til eventuelle forskjeller. Temaer som ble belyst var Resultatene fra prosjektet er publisert i NIFU-Rapport 44/2010 «Kjønnsforskjeller i arbeidsmarkedet i 1999 og 2009» av Clara Åse Arnesen.

Rapporten omfattet ikke lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Dermed manglet en viktig dimensjon i beskrivelsen av det kjønnsdelte arbeidsmarkedet slik at rapporten framsto som noe ufullstendig. Dette resulterte i at BFD besluttet å videreføre prosjektet med en egen analyse av lønnsforskjeller mellom høyt utdannede kvinner og menn i 1999 og 2009. Det er resultatene av lønnsanalysen som dokumenteres i dette arbeidsnotatet.

Analysen i NIFU-rapport 44/2010 kan oppsummeres slik:

Kvinner utgjør en stadig høyere andel av høyere grads kandidater fra universiteter og høøgskoler. Andelen kandidater med en mannsdominert utdanning gikk ned mens andelen med en kvinnedominert utdanning økte i perioden 1999 til 2009 både blant kvinner og menn. I samme periode var andelen menn i kjønnsnøytrale utdanninger stabil mens det var en nedgang for kvinner. Kjønnssegregeringen målt ved den såkalte D-indeksen økte svakt fra 1999 til 2009 noe som kan antyde en utvikling i feil retning, dvs en utvikling i retning av mer segregering. For å kunne si noe mer konkret om retningen på utviklingen, trenger vi observasjoner for flere år. Det er også viktig å presisere at vi her kun har sett på segregering blant kandidater på mastergradsnivå. Bildet kan endre seg dersom bachelorkandidater også inkluderes i analysen.

En noe høyere andel av mennene enn av kvinnene oppnådde både i 1999 og i 2009 en fast relevant heltidsjobb. Kjønnsforskjellene var noe mindre i 2009 enn i 1999. Kvinners og menns ulike fordeling på utdanning synes her å være en viktig faktor bak kjønnsforskjellene. Mellom to tredeler og fire femdel av forskjellene forsvinner dersom kvinner hadde samme fordeling på utdanninger som menn.

En økende andel av kvinnene arbeider i offentlig sektor. I 2009 arbeidet 61 prosent av kvinnene og 41 prosent av mennene i offentlig sektor mens tilsvarende tall for 1999 var henholdsvis 58 og 48 prosent. Denne utviklingen innebærer en ytterligere feminisering av offentlig sektor. Rundt halvparten av kjønnsforskjellen kan tilskrives at kvinner og menn har ulik utdanningsbakgrunn.

Kvinner og menn har ulik fordeling på yrker og vi ser mye av det samme mønsteret som for utdanning. Andelen kandidater med et mannsdominert og kjønnsnøytralt yrke gikk ned mens andelen med et kvinnedominert yrke økte i perioden 1999 til 2009 både blant kvinner og menn. Kjønnsegregeringen målt ved D-indeksen økte, i likhet med D-indeksen for utdanning, svakt fra 1999 til 2009. Det er ikke overraskende at de to indeksene viser samme utvikling, da yrke og utdanning er nært relatert. Igjen må det tas forbehold om at vi her kun baserer oss på mastergradskandidater og at vi kun har sett på to år.

Hovedtema for dette arbeidsnotatet er:

- 1) Hvor store er lønnsforskjellene mellom kvinner og menn i 1999 og 2009?
Dette belyses gjennom utkjøring av lønnstabeller separat for kvinner og menn for årene 1999 og 2009
- 2) Hvordan kan lønnsforskjellen mellom kvinner og menn forklares?
Det gjennomføres multivariate analyser (regresjonsanalyser) med sikte på å isolere effekten av kjønn på lønn ved samtidig å kontrollere for at kvinner og menn har ulik utdanning, alder osv

Datagrunnlaget for denne rapporten er fra kandidatundersøkelsene i 1999 og 2009 (2007 for ingeniørene). Dataene omfatter så godt som alle høyere grads kandidater (mastergradsnivå) samt allmennlærere og ingeniører (bachelorgradsnivå). Dette betyr at vi kun har med to utdanningsgrupper på bachelornivå; den mannsdominerte ingeniørutdanningen og den kvinnedominerte allmennlærerutdanningen. De to bachelorutdanningene vil inngå i oversiktstabellene og i kommentarene knyttet til disse, men vil ikke inngå i selve analysen av lønnsforskjeller.

Arbeidsnotatet er bygd opp på følgende måte. I kapittel 2 gjøres det nærmere rede for dataene som benyttes samt viktige begreper og definisjoner. I kapittel 3 presenteres først de bestilte tabellene med noen enkle kommentarer og deretter de multivariate analysene.

2 Data og metode

2.1 Kandidatundersøkelsen 1999, 2007 (ingeniører) og 2009

Kandidatundersøkelsen i 1999 omfatter blant annet høyere grads kandidater¹, allmennlærere og ingeniører som ble uteksaminert i løpet av vårsemesteret 1999. Opplysningene om uteksaminerte kandidater ble innhentet fra de enkelte lærestedene. Alle høyere grads kandidater og et utvalg av allmennlærerne og ingeniørene fikk deretter tilsendt et spørreskjema. Spørsmålene i undersøkelsen er relatert til en bestemt referanseuke. I 1999 var referanseuken 15. - 21. november. Det ble purret to ganger, og svarprosenten var 76 prosent for høyere grads kandidater, 63 prosent for ingeniørene og 66 prosent for allmennlærerne.

2007 er siste gang ingeniørene var med i Kandidatundersøkelsen. Det er resultater fra denne undersøkelsen som sammen med undersøkelsen i 1999 vil bli brukt til å studere utviklingen for ingeniørene. Undersøkelsen i 2007 omfattet alle ingeniører som ble uteksaminert i løpet av vårsemesteret 2007. Som i 1999, ble opplysningene om uteksaminerte kandidater innhentet fra de enkelte lærestedene. Kandidatene fikk tilsendt et spørreskjema der spørsmålene i undersøkelsen var relatert til uken 12.-18. november. Det ble purret tre ganger og svarprosenten for ingeniører var 52.

Undersøkelsen i 2009 omfatter med få unntak alle høyere grads kandidater¹ og allmennlærerkandidater som ble uteksaminert i løpet av vårsemesteret 2009. Som tidligere, ble opplysningene om uteksaminerte kandidater innhentet fra de enkelte lærestedene. Alle kandidatene fikk deretter tilsendt et spørreskjema. Spørsmålene i undersøkelsen var relatert til uken 9. - 15. november. Det ble purret tre ganger, og svarprosenten var 53 prosent for høyere grads kandidater og 45 prosent for allmennlærere.

2.2 Analysemetode og variabler

I analysen av lønnsforskjeller vil vi benytte lineær regresjon og det er, i tråd med vanlig praksis, den naturlige logaritmen til lønnen som vil være den avhengige variabelen. Koeffisientene som estimeres vil da tilnærmet vise den prosentvise endringen i lønnen av at den uavhengige variabelen øker med en enhet. Som vi skal se seinere, vil analyseresultatene bli presentert i form av tabeller med regresjonskoeffisienter uten videre bearbeiding. I kommentarene til tabellene har vi imidlertid regnet om koeffisientene slik at de angir de korrekte prosentvise endringene².

I analysen av lønnsforskjeller mellom kvinner og menn har vi trukket inn en rekke variabler som vi vet kan ha betydning for kandidatenes lønninger.

Avhengig variabel: Logaritmen til brutto ordinær månedslønn i november for heltidsansatte

Forklaringsvariabler:

Bakgrunnskjennetegn:

Kjønn: dummy variabel³, 1=kvinne

Sivilstand: dummy variabel, 1=gift/samboende

¹ Kandidater fra BI og kandidater fra engelskspråklige studier med primært internasjonal deltakelse samt medisinerere er ikke med i undersøkelsen.

² Prosentvis endring i lønn beregnes ut fra følgende formel: $p=(e^b - 1)$ hvor p er prosentvis lønnsendring og b er regresjonskoeffisienten

³ En dummy variabel kan bare anta to verdier, 0 og 1

Alder og alder kvadrert. Alder i 1999 og i 2009, ettårige aldersgrupper

Antall barn:

Barn under 6 år. Dummy variabel

Barn i alderen 6–16 år. Dummy variabel

Human-kapital-variabler:

Karakterer. Karakterer tas ofte som en indikator på faglig talent og inngår i analysene både i 1999 og 2009. Karakterskalaen har endret seg i løpet av perioden (fra tallkarakterer til bokstavkarakter) slik at karakterer vil inngå på noe forskjellig måte i analysene av de to årene. Vi har skilt ut de med uoppgitte karakterer som egen gruppe og inkludert dem i analysen. Dette har vi gjort for å unngå at frafallet skaper skjevheter. I analysen av lønnsforskjeller i 1999 nyttes normaliserte karakterer for å kontrollere for eventuell forskjellig bruk av karakterskalaen på ulike fag. Et positivt fortegn på karaktervariabelen indikerer en karakter som er dårligere enn gjennomsnittet og et positivt fortegn og omvendt. I analysen av lønnsforskjeller i 2009 benyttes flere dummyvariabler; en for hver av karakterene A-C.

Relevant arbeidserfaring, dummy variabel, 1=Har relevant arbeidserfaring

Relevant tilleggsutdanning, dummy variabel, 1=dersom kandidatene har minst ett års høyere utdanning i tillegg til den graden de avsluttet

Fagfelt er basert på NUS-kodens (utdanningsstandardens andre siffer), 9 dummyvariabler for fagfelt hvor samfunnsfag er referansekategori

Kvinneandel i utdanningen:

Er basert på de fire første sifrene i utdanningens NUS-kode.

Arbeidsmarkedstilpasning et halvt år etter eksamen:

Overkvalifisert, dummy variabel, 1=var overkvalifisert (har en jobb der det enten er "helt uten betydning om man har en høyere utdanning" og at "arbeidsoppgavene krever ikke en høyere utdanning").

Sektor, dummy variabel, 1=privat sektor. Som offentlig sektor regnes kommunal, fylkeskommunal og statlig virksomhet. Personlig eide selskaper, aksjeselskaper, organisasjoner og stiftelser regnes som privat virksomhet.

2.3 Bruk av tabellene 1-4

For enkelte av utdanningsgruppene dreier det seg om relativt få kandidater, og resultatene er dermed forbundet med større usikkerhet. For å markere dette er tall som er basert på et prosentueringsgrunnlag mellom 5 og 50 kandidater satt i parentes. Det presenteres ikke tall der prosentueringsgrunnlaget er mindre enn fem kandidater, dette er markert med kolon (:) i tabellen.

Standardtegn i tabeller:

: Tall kan ikke offentliggjøres

.. Tall mangler

. Tall kan ikke forekomme

3 Lønnsutvikling for kvinner og menn fra 1999 til 2009

3.1 Hvor store er lønnsforskjellene mellom kvinner og menn i 1999 og 2009?

Fjorårets analyse viste kvinnelige og mannlige mastergradskandidater var forskjellige på flere måter. Deres ulike utdanningsvalg gjør at de kvalifiserer for ulike typer jobber. Det var en klar tendens til at menn oftere enn kvinner hadde en utdanning som tradisjonelt kvalifiserer for godt betalte jobber. I tillegg fant vi at blant kvinner og menn med samme utdanning, var det en klar tendens til at kvinner i større grad enn menn var å finne i den tradisjonelt lavere betalende offentlig sektor. Dette gjelder for begge de undersøkte årene. Alt dette peker i retning av lønnsforskjeller i favør av mennene både i 1999 og 2009.

I følge tall fra Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene var lønnen til heltidsansatte kvinner med mer enn fire års høyere utdanning i 2009 gjennomsnittlig 81,4 prosent av menns. Det må her presiseres at tallet omfatter alle heltidsansatte kvinner og menn uavhengig av hvor de var i karriereløpet og viser store kjønnsforskjeller. Gruppen av kvinner med mer enn fire års høyere utdanning skiller seg fra gruppen av menn med et større innslag av yngre aldersgrupper som er tidlig i yrkeskarrieren. Dermed kan man få et noe skjevt bilde av de faktiske lønnsforskjellene mellom kvinner og menn. Vårt hovedfokus er helt nyutdannede kandidater hvor de fleste er helt i begynnelsen av sin profesjonelle karriere og stiller relativt likt. Vi forventer at eventuelle lønnsforskjeller vil være små, men det er realistisk at menns og kvinners ulike utdanningsvalg også vil gjenspeiles i lønningene. Menns og kvinners ulike tilpasning til arbeidsmarkedet med bl.a. kvinners preferanser for å arbeide i offentlig sektor også kan bidra til lønnsforskjeller.

Tabell 1 og 2 viser lønnsforskjellene blant helt nyutdannede kandidater 1999 og i 2009. Vi ser at lønnsforskjellene er små, men de er signifikante og betydelig mindre enn de 18,6 prosentene referert over. Tabellene viser at i 1999 tjente kvinnene 2,9 prosent mindre enn mennene mens de i 2009 tjente 4,8 prosent mindre.

Tabellene viser at kvinner har en lavere lønn enn menn innenfor de fleste utdanningshovedgrupper både i 1999 og 2009 med unntak av humanistene der kvinner og menn har omtrent samme lønninger. Samtidig har humanistene de laveste lønningene begge årene. Når det gjelder gruppen helse- sosial- og idrettsfag, så hadde kvinnene en høyere lønn enn mennene i 1999 mens det omvendte var tilfelle i 2009. Faktisk var lønnsforskjellen mellom kvinner og menn størst i denne gruppen i 2009. Samtidig hadde gruppen det høyeste lønnsnivået både i 1999 og 2009. Gruppen har hatt en sterk vekst i tallet på uteksaminerte kandidater i perioden 1999 – 2009 noe som kan ha ført til endringer i

sammensetningen av gruppen hvor utdanninger med de relativt laveste lønningene har økt mest. Veksten i gruppen har i stor grad sammenheng med det økte tilbudet av masterutdanninger som bygger på en treårig profesjonsrettet høgskoleutdanning (som f.eks. sykepleie, fysioterapi, idrett mm). De som tar slik utdanning, er ofte godt voksne personer med en betydelig yrkeserfaring og som vil være kvalifisert for mer utfordrende og bedre betalte jobber enn tradisjonelle nybegynnerjobber.

Vi finner ingen tendens til at lønnen er lavest for kandidater med kvinnedominerte utdanninger. Tvert imot har kandidater fra de mest kvinnedominerte utdanningene, lærerutdanning og utdanninger i pedagogiske fag og helse- sosial- og idrettsfag de høyeste lønningene både i 1999 og i 2009. En del av helsefagene har et generelt høyt lønnsnivå, men det høye lønnsnivået kan for en del av kandidatene, trolig forklares av at det er mange godt voksne personer med lang arbeidsmarkedserfaring som videreutdanner seg ved å ta en mastergrad i moden alder. Dette siste momentet har også gyldighet for kandidater med lærerutdanning og utdanninger i pedagogiske fag og kan bidra til å forklare det høye lønnsnivået.

Med unntak av humanister, kandidater med lærerutdanning og annen pedagogisk utdanning samt samfunnsvitere, var det for de andre gruppene tendenser til økte lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i perioden 1999 - 2009. Det kan altså se ut som at lønnsforskjellene mellom høyt utdannede kandidater er stabile eller svakt økende.

Lønnsforskjellen mellom kvinner og menn var i 1999 størst blant kandidater i juridiske fag og teknisk naturvitenskapelige fag. I 2009 var lønnsforskjellene blant kandidater med denne utdanningsbakgrunnen noe større, men den største lønnsforskjellen mellom kvinner og menn fant vi, som tidligere nevnt blant kandidater med utdanning i helse- sosial- og idrettsfag.

Vi skal seinere se på hvilken betydning ulike gruppers sammensetning mht bakgrunnsvariabler (bl.a. alder, tidligere yrkeserfaring, karakterer osv) for å forklare de observerte lønnsforskjellene.

3.1.1 Offentlig/privat sektor

Vi har tidligere sett at andelen kvinner som arbeidet i offentlig sektor, økte fra 1999 til 2009. Det er velkjent at lønninger for høyere utdannede generelt er noe lavere i offentlig enn i privat sektor. I et likestillingsperspektiv er det derfor uttrykt bekymring for at kvinner i større grad enn menn arbeider i den lavere betalende offentlige sektor. Kvinner som arbeider i offentlig sektor vil derved oppnå en lavere avkastning av sin utdanning enn menn.

Ser vi på tabell 3 og 4, finner vi imidlertid at kvinner som arbeider i offentlig sektor, tjener like mye som kvinner i privat sektor både i 1999 og 2009. Det kan altså se ut som at kvinner har lite å "vinne" på å arbeide i privat sektor. Kvinner med utdanning i humaniora og samfunnsfag oppnådde høyere lønninger i offentlig enn privat sektor i både i 1999 og i 2009. I 2009 gjaldt det også kandidater i økonomisk-administrative fag og helse- sosial- idrettsfag.

Menn som arbeidet i offentlig sektor hadde gjennomsnittlig lavere lønninger enn menn i privat sektor både i 1999 og 2009. Gevinsten knyttet til å arbeide i privat sektor gikk ned fra 1999 til 2009 (9,2 prosent i 1999 og 4,5 prosent i 2009). I 1999 var det bare kandidater i primærnæringsfag og i humanistiske fag som ikke tapte på å arbeide i offentlig sektor. I 2009 gjaldt dette også menn med lærerutdanning og utdanninger i pedagogiske fag, samfunnsfag og økonomisk- administrative fag. Generelt oppnådde imidlertid menn høyere lønninger i privat enn offentlig sektor.

Dette kan være uttrykk for at lønnsforskjellen mellom offentlig og privat sektor i akademisk nybegynnerlønninger er blitt noe mindre i tiårsperioden vi betrakter.

Tabell 1 Gjennomsnittlig brutto månedslønn for heltidsansatte mannlige og kvinnelige kandidater et halvt år etter eksamen. Vårkull 1999.

Kandidatgruppe	Antall kandidater	Gjennomsnittslønn			Kvinnelønn i prosent av menns
		I alt	Menn	Kvinner	
Kandidater med høyere grad	1381	21 520	21 850	21 210	97,1
Humanistiske og estetiske fag	182	20 450	20 430	20 470	100,2
Av disse:					
Språk	75	20 650	(20 790)	20 610	(99,1)
Litteratur- og bibliotekfag	14	(17 900)	(16 540)	(18 660)	(112,8)
Historisk-filosofisk	60	20 830	21 340	20 250	94,9
Religion	20	19 490	(18 190)	(20 790)	(114,3)
Musikk, dans og drama	13	(21 760)	(21 430)	(22 050)	(102,9)
Bildende kunst og kunsthåndverk
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	58	23 020	(23 680)	22 860	(96,5)
Samfunnsfag	228	21 240	21 840	20 910	95,7
Av disse:					
Statsvitenskap	60	21 030	21 640	20 650	95,4
Sosiologi	42	20 710	(20 510)	20 780	(101,3)
Samfunnsgeografi	21	19 910	(20 270)	(19 630)	(96,8)
Samfunnsøkonomi	20	21 820	(22 350)	(20 580)	(92,1)
Medie- og informasjon	16	(22 220)	(24 900)	(21 000)	(84,3)
Psykologi	45	22 300	(22 820)	22 120	(96,9)
Sosialantropologi	24	20 750	(21 690)	(20 270)	(93,5)
Juridiske fag	264	21 310	21 880	20 710	94,7
Økonomisk-administrative fag	20	23 250	(23 260)	(23 240)	(99,9)
Nat.vit.fag, håndverksfag og tekniske fag	472	21 930	22 400	21 220	94,7
Av disse:					
Biologi	89	19 760	20 030	19 630	98,0
Fysikk og kjemi	85	21 640	21 830	21 300	97,6
Matematikk og statistikk	15	(21 760)	(21 380)	:	:
Informasjons- og data teknologi	47	24 550	24 070	(26 890)	(111,7)
Elektro, mekanikk og maskin	73	23 650	23 690	(23 440)	(98,9)
Geofag	26	21 640	(21 750)	(21 500)	(98,9)
Bygg- og anleggsgfag	63	22 130	22 620	21 580	95,4
Andre nat.vit.fag, håndverksfag og tekniske fag	60	21 740	21 660	21 890	101,1
Helse-, sosial- og idrettsfag	69	23 650	(22 980)	23 830	(103,7)
Av disse:					
Pleie- og omsorgsfag	14	(24 750)	:	(24 780)	:
Sosialfag	3	:	:	:	:
Tannhelsefag	26	23 640	(23 070)	(23 850)	(103,4)
Apotekfag	13	(24 090)	:	(24 220)	:
Veterinærfag	5	(22 820)	:	:	:
Idrettsfag	2	:	:	:	:
Andre helse-, sosial- og idrettsfag	6	21 380	:	(21 380)	:
Primærnæringsfag	88	19 830	19 640	20 090	102,3

Tabell 1 forts.

Kandidatgruppe	Antall kandidater	Gjennomsnittslønn			Kvinnelønn i prosent av menns
		I alt	Menn	Kvinner	
Kandidater med en lavere grad					
Høgskoleingeniører	311	20 260	20 450	19 520	95,5
Av disse:					
Fysiske og kjemiske fag	29	17 760	(19 130)	17 240	(90,1)
Informasjons- og datateknologi	51	21 020	21 100	(20 420)	(96,8)
Utdanninger i elektrofag, mekaniske fag og maskinfag	109	20 480	20 360	21 260	104,4
Bygg- og anleggsgfag	82	19 670	19 820	19 210	96,9
Samferdsel og sikkerhetsfag	25	20 500	(19 690)	(20 880)	(106,0)
Allmennlærere	188	19 220	19 530	19 090	97,7

Tabell 2 Gjennomsnittlig brutto månedslønn for heltidsansatte mannlige og kvinnelige kandidater et halvt år etter eksamen. Vårkull 2009.

Kandidatgruppe	Antall kandidater	Gjennomsnittslønn			Kvinnelønn i prosent av menns
		I alt	Menn	Kvinner	
Kandidater med høyere grad	1897	32 350	33 290	31 690	95,2
Humanistiske og estetiske fag					
Av disse:	182	30 220	30 040	30 330	101,0
Språk	23	29 490	:	29 480	:
Litteratur- og bibliotekfag	10	(31 860)	:	(31 720)	:
Historisk-filosofisk	71	29 270	28 440	29 960	105,4
Religion	38	31 600	(32 280)	31 290	(96,9)
Musikk, dans og drama	28	30 020	(31 710)	(28 330)	(89,3)
Bildende kunst og kunsthåndverk	11	(30 720)	:	(31 480)	:
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	193	33 290	34 320	33 070	96,4
Samfunnsfag					
Av disse:	305	30 890	31 540	30 550	96,9
Statsvitenskap	91	31 530	31 140	31 790	102,1
Sosiologi	24	28 990	(29 630)	(28 530)	(96,3)
Samfunnsgeografi	13	(29 150)	:	(28 600)	:
Samfunnsøkonomi	31	30 820	(31 370)	(30 160)	(96,1)
Medie- og informasjon	21	28 930	(29 400)	(28 410)	(96,6)
Psykologi	97	32 140	34 750	31 370	90,3
Sosialantropologi	17	(26 260)	:	(25 820)	:
Juridiske fag	160	30 980	32 780	30 190	92,1
Økonomisk-administrative fag	291	33 290	33 940	32 550	95,9
Nat.vit.fag, håndverksfag og tekniske fag					
Av disse:	500	32 830	33 710	31 420	93,2
Biologi	81	29 570	29 650	29 530	99,6
Fysikk og kjemi	73	31 170	31 820	30 380	95,5
Matematikk og statistikk	28	32 020	(31 480)	(32 860)	(104,4)
Informasjons- og data teknologi	49	33 730	33 750	:	:
Elektro, mekanikk og maskin	92	35 020	35 290	(33 830)	(95,9)
Geofag	34	33 330	34 520	(31 640)	(91,7)
Bygg- og anleggsgfag	92	34 420	35 510	33 000	92,9
Andre nat.vit.fag, håndverksfag og tekniske fag	40	34 010	34 870	(32700)	(93,8)
Helse-, sosial- og idrettsfag					
Av disse:	229	34 220	37 250	33 420	89,7
Pleie- og omsorgsfag	24	35 660	:	(35 250)	:
Sosialfag	15	(33 280)	:	(33 220)	:
Tannhelsefag	25	40 280	(47 120)	(38 120)	(80,9)
Apotekfag	46	35 060	(36 750)	(34 590)	(94,1)
Veterinærfag	10	(30 480)	:	(30 170)	:
Idrettsfag	29	30 890	(32 570)	(28 520)	(87,6)
Andre helse-, sosial- og idrettsfag	70	33 040	(37 240)	32 340	(86,8)
Primærnæringsfag	24	29 300	(30 860)	(27 980)	(90,7)

Tabell 2 forts.

Kandidatgruppe	Antall kandidater	Gjennomsnittslønn			Kvinnelønn i prosent av menns
		I alt	Menn	Kvinner	
Kandidater med en lavere grad					
Høgskoleingeniører 2007	454	29 910	30 180	28 360	94,0
Av disse:					
Fysiske og kjemiske fag	12	26 150	:	25 680	:
Informasjons- og datateknologi	44	28 500	28 790	:	:
Utdanninger i elektrofag, mekaniske fag og maskinfag	259	30 230	30 350	29 380	96,8
Bygg- og anleggsgfag	114	30 350	30 670	(28 620)	(93,3)
Samferdsel og sikkerhetsfag	16	30 120	29 960	:	:
Allmennlærere	340	28 650	29 350	28 350	96,6

Tabell 3 Gjennomsnittlig brutto månedslønn for heltidsansatte mannlige og kvinnelige kandidater etter sektor et halvt år etter eksamen. Vårkull 1999.

	Antall kandidater	Menn			Kvinner		
		Offentlig	Privat	Offentlig i prosent av privat	Offentlig	Privat	Offentlig i prosent av privat
Høyere grad	1381	20 850	22 940	90,9	21 150	21 300	99,3
Humanistiske og estetiske fag	182	20 480	20 360	100,6	20 880	19 410	107,6
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogiske fag	58	(24 330)	:	:	22 810	:	:
Samfunnsfag	228	21 170	23 890	88,6	21 290	20 130	105,8
Juridiske fag	264	20 480	23 610	86,7	20 030	21 940	91,3
Økonomiske og administrative fag	20	:	(24 450)	:	:	:	:
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	472	20 860	23 380	89,2	20 670	21 890	94,4
Helse-, sosial- og idrettsfag	69	(22 610)	:	:	23 540	(25 130)	(93,7)
Primærnæringsfag	88	19 990	(19 040)	105,0	20 200	(20 010)	(100,9)
Lavere grad							
Høgskoleingeniører 2007	311	20 450	20 330	99,4	18 060	19 840	91,0
Allmennlærere	188	19 540	:	:	19 130	(18 240)	(104,9)

Tabell 4 Gjennomsnittlig brutto månedslønn for heltidsansatte mannlige og kvinnelige kandidater etter sektor et halvt år etter eksamen. Vårkull 2009.

	Antall kandidater	Menn			Kvinner		
		Offentlig	Privat	Offentlig i prosent av privat	Offentlig	Privat	Offentlig i prosent av privat
Høyere grad	1897	32 400	33 930	95,5	31 880	31 330	101,8
Humanistiske og estetiske fag	182	32 130	27 120	118,5	31 140	27 810	112,0
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogiske fag	193	35 720	(29 920)	(119,4)	33 230	(31 450)	(105,7)
Samfunnsfag	305	31 850	31 050	102,6	31 180	29 120	107,1
Juridiske fag	160	30 960	(35 910)	(86,2)	30 190	30 180	(100,0)
Økonomiske og administrative fag	291	34 140	33 880	100,8	33 790	31 920	105,9
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	500	31 140	34 860	89,3	29 750	33 550	88,7
Helse-, sosial- og idrettsfag	229	34 750	40 450	85,9	33 920	32 480	104,4
Primærnæringsfag	24	(30 840)	(30 880)	(99,9)	(30 250)	(26 550)	(113,9)
Lavere grad							
Høgskoleingeniører 2007	454	(28 490)	30 350	(93,9)	(25 300)	28 600	(88,5)
Allmennlærere	340	29 170	(31 170)	(93,6)	28 430	(27 380)	(103,8)

3.2 Analyse av lønnsforskjellene i 1999

3.2.1 Bivariat analyse av sammenhengen mellom lønn og forklaringsvariablene 1999

Tabellen under viser den bivarierte sammenhengen mellom analysens avhengige variable, lønna, og forklaringsvariabler som inngår i analysen.

Tabell 5 Gjennomsnittlig brutto månedslønn i 1999 for heltidsansatte etter utvalgte kjennetegn

	I alt	Menn	Kvinner
I alt	21 500	21 850	21 170
Ugift	21 280	21 660	20 910
Gift/samboende	21 670	22 010	21 370
Karakterer oppgitt	21 470	21 840	21 110
Uoppgitt karakterer	22 130	22 170	22 110
Små barn < 6 år	21 810	22 470	21 000
Små barn 6-16 år	22 790	22 140	23 080
Ikke småbarn	21 380	21 730	21 050
Ikke relevant arbeidserfaring	21 030	21 460	20 600
Relevant arbeidserfaring	22 250	22 550	22 010
Ikke tilleggsutdanning	21 310	21 680	20 940
Relevant tilleggsutdanning	22 310	22 730	22 020
Humanister	20 450	20 430	20 460
Pedagoger	22 960	23 980	22 730
Samfunnsvitere	21 240	21 790	20 920
Jurister	21 260	21 800	20 710
Øk-adm	23 250	23 260	23 240
Realister	21 310	21 790	20 850
Sivilingeniører	22 820	22 950	22 380
Helse-sosial	23 560	22 980	23 730
Primnæring	19 890	19 780	20 040
Ikke overkvalifisert	21 830	22 230	21 460
Overkvalifisert	16 230	16 360	16 090
Offentlig sektor	21 000	20 840	21 120
Privat sektor	22 240	22 950	21 290
Antall observasjoner	1 357	654	703

De multivariate analysene vil bestå både av en samlet analyse av sammenhengen mellom menns og kvinners lønn og de enkelte forklaringsvariablene for 1999 og 2009. I tillegg presenteres separate analyser for kvinner og menn for de samme årene. I den samlede analysen ligger det implisitt en forutsetning om at betydningen av lønn og de enkelte forklaringsvariablene er den samme for kvinner og menn. Dette er ikke alltid like realistisk og separate analyser vil som regel (når dataene er omfattende nok) gi et riktigere bilde av sammenhengene mellom kvinner og menns lønn og forklaringsvariablene. Som tidligere nevnt vil regresjonskoeffisientene tilnærmet vise den prosentvise endringen i lønnen av at den uavhengige variabelen øker med en enhet.

3.2.2 Analyse av kvinner og menns lønn samlet, 1999

Tabell 6 viser resultatet av den multivariate analysen når vi ser kvinner og menn samlet, mens tabellene 7 og 8 viser resultatene av de separate analysene for henholdsvis menn og kvinner. I hver av tabellene presenteres i alt fire modeller. I modell 1 har vi inkludert kjønn (gjelder bare den samlede analysen), alder, sivilstand, omsorgsansvar, karakterer, tidligere relevant arbeidserfaring og høyere utdanning i tillegg til graden. I modell 2 inngår i tillegg også type utdanning. I modell 3 inngår også kvinneandelen i utdanningen mens vi i modell 4 har inkludert sektortilhørighet og om kandidaten var overkvalifisert. Ved en slik trinnvis inkludering av variablene, får vi en bedre forståelse av betydningen de enkelte variablene for kandidatenes lønninger.

Tabellen viser at når vi ser menn og kvinner under ett, øker kjønnsforskjellen i lønn når vi kontrollerer for sivilstand, alder, barneomsorg, karakter og tidligere utdanning og arbeidserfaring. Dette må bety at kvinner har en lønnsmessig gunstig fordeling på de nevnte kjennemerker. Imidlertid forklarer de nevnte variablene kun ti prosent av de totale lønnsvariasjonene. Når vi inkluderer fagfelt i analysen, reduseres lønnsforskjellen mellom kvinner og menn, men den er fremdeles signifikant. Vi ser at kandidater med økonomisk- administrativ utdanning, sivilingeniører og kandidater i helse- og sosialfag hadde signifikant høyere og humanister signifikant lavere lønn enn ellers like samfunnsvitere. Vi ser også andelen av de totale lønnsvariasjonene som forklares av modellen har økt fra 10,3 til 17,5 prosent. I modell 3 har vi i tillegg til fagfelt også kontrollert for kvinneandelen i utdanningen. Dette fører til en ytterligere reduksjon i lønnsforskjellen, men koeffisienten er fremdeles signifikant. Vi ser imidlertid også at koeffisientene for de ulike fagene endrer seg, noe som indikerer en sterk samvariasjon mellom kvinneandel og fagfelt. Denne samvariasjonen vises også ved at andelen av de totale variasjonene som forklares i modell 3 er omtrent uendret i forhold til modell 2. I modell 4 har vi også inkludert kjennetegn ved jobben, hvorvidt kandidaten hadde et arbeid som var irrelevant i forhold til utdanningen og hvilken sektor kandidaten arbeidet i. Lønnsforskjellene mellom kvinner og menn er da borte. Vi ser at de som er i irrelevant arbeid har betydelig lavere lønn enn ellers like kandidater som har relevant arbeid (24,5 prosent lavere lønn). Menn som arbeidet i privat sektor hadde 9,5 prosent høyere lønn enn ellers like menn som arbeidet i offentlig sektor. Kvinner hadde derimot en lønnsgevinst på 3,7 prosent av å arbeide i privat sektor sett i forhold til ellers like kvinner som arbeidet i offentlig sektor. Dette indikerer altså at det var en liten positiv lønnspremie til kvinner som arbeidet i privat sektor i 1999. Videre ser vi også at koeffisienten for sivilingeniører er sterkt redusert noe som har sammenheng med den høye andelen sivilingeniører som arbeider i privat sektor. Inkludering av de siste to variablene i analysen, førte til andelen av de totale lønnsvariasjonene som forklares av modellen har økt fra 18,2 til 38,4 prosent

Tabell 6 Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 1999, menn og kvinner samlet

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4	
	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik
Konstant	10,342***	0,115	10,061***	0,123	10,087***	0,123	9,938***	0,107
Kvinne	-0,040***	0,008	-0,026***	0,008	-0,017**	0,008	0,008	0,009
Gift/samboende	0,005	0,009	0,006	0,008	0,006	0,008	0,004	0,007
Alder	-0,026***	0,007	-0,012*	0,007	-0,010	0,007	-0,003	0,006
Alder ²	0,000***	0,000	0,000***	0,000	0,000**	0,000	0,000	0,000
Uoppgitt karakterer	0,035*	0,019	0,018	0,019	0,012	0,019	0,010	0,016
Normaliserte karakterer	-0,017***	0,004	-0,021***	0,004	-0,021***	0,004	-0,014***	0,004
Antall barn	0,002	0,010	0,001	0,010	0,001	0,010	0,007	0,009
Yngste barn < 6 år	0,013	0,019	0,017	0,018	0,015	0,018	0,006	0,015
Yngste barn 6-16 år	0,008	0,026	-0,004	0,025	-0,006	0,025	-0,020	0,022
Relevant arbeidserfaring	0,038***	0,009	0,038***	0,008	0,038***	0,008	0,023***	0,007
Tidligere utdanning	0,029***	0,011	0,028***	0,010	0,029***	0,010	0,015*	0,009
Prosentandel kvinner					-0,097***	0,028	-0,080***	0,024
Humanister			-0,044***	0,014	-0,042***	0,014	-0,043***	0,012
Lærerutd og ped			0,033	0,022	0,050**	0,023	0,038*	0,020
Jurister			0,001	0,013	-0,010	0,013	-0,019	0,012
Økonomisk administrativ utd			0,100***	0,033	0,070**	0,034	0,045	0,030
Realister			0,020	0,013	0,005	0,014	-0,004	0,012
Sivilingeniører			0,093***	0,015	0,062***	0,018	0,031**	0,016
Helse- sosial og idrettsfag			0,088***	0,020	0,099***	0,021	0,087***	0,018
Primærnæringsfag			-0,042**	0,019	-0,055***	0,019	-0,058***	0,017
Irrelevant arbeid							-0,281***	0,014
Kjønn*privat							-0,060***	0,014
Privat sektor							0,091***	0,010
R ² justert	0,103		0,175		0,182		0,384	
Antall observasjoner	1357		1357		1357		1357	

3.2.3 Analyse av mennenes lønninger 1999

Tabell 7 viser resultatene av regresjonsanalysen av menns lønninger i 1999.

Tabellen viser at bakgrunnsvariabler og human-kapital-variabler (modell 1) forklarer en liten del av variasjonen i mennenes lønninger, bare 7 prosent. Alder, karakterer og tidligere relevant arbeidserfaring har alle signifikant betydning for lønningene. Når vi inkluderer fagfelt i analysen, forklares en større del av mennenes lønninger (16,7 prosent) samtidig som effekten av alder svekkes. Blant mennene er det bare sivilingeniørene som hadde signifikant høyere lønn enn ellers like samfunnsvitere mens mannlige humanister og mannlige kandidater i primærnæringsfag hadde signifikant lavere lønninger.

I modell 3 kontrollerer vi i tillegg for kvinneandelen i utdanningen. Koeffisienten er negativ, men bare signifikant på 0,10-nivå. Vi ser imidlertid også at noen av koeffisientene for fagfelt endrer seg, noe som indikerer en samvariasjon mellom kvinneandel og fagfelt. Denne samvariasjonen vises også ved at andelen av de totale variasjonene som forklares i modell 3 er omtrent uendret i forhold til modell 2.

I modell 4 har vi også inkludert kjennetegn ved jobben, hvorvidt kandidaten hadde et arbeid som var irrelevant i forhold til utdanningen og hvilken sektor kandidaten arbeidet i. Vi ser at de som er i irrelevant arbeid har betydelig lavere lønn enn ellers like kandidater som har relevant arbeid (24,7 prosent lavere lønn). Menn som arbeidet i privat sektor hadde, i likhet med hva vi fant i den samlede analysen, rundt 10 prosent gevinst av å arbeide i privat sektor. Disse siste to variablene bidro til en sterk økning i andelen av lønnsvariasjonen som blir forklart.

Tabell 7 Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 1999, menn

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4	
	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik
Konstant	10,552***	0,205	10,220***	0,209	10,242***	0,209	10,037***	0,180
Gift/samboende	0,003	0,014	0,008	0,013	0,008	0,013	0,000	0,011
Alder	-0,040***	0,012	-0,023*	0,012	-0,022*	0,012	-0,011	0,010
Alder ²	0,001***	0,000	0,000***	0,000	0,000***	0,000	0,000**	0,000
Uoppgift karakterer	0,009	0,036	0,016	0,035	0,016	0,035	0,008	0,030
Normaliserte karakterer	-0,018***	0,006	-0,027***	0,006	-0,027***	0,006	-0,018***	0,005
Antall barn	-0,020	0,015	-0,026*	0,015	-0,027*	0,015	-0,008	0,013
Yngste barn < 6 år	0,055*	0,029	0,070***	0,027	0,069***	0,027	0,045*	0,023
Yngste barn 6-16 år	-0,008	0,045	-0,001	0,042	0,000	0,042	-0,021	0,036
Relevant arbeidserfaring	0,036***	0,014	0,036***	0,013	0,037***	0,013	0,017	0,011
Tidligere utdanning	0,033*	0,018	0,032*	0,017	0,034**	0,017	0,008	0,015
Prosentandel kvinner					-0,083*	0,044	-0,047	0,038
Humanister			-0,086***	0,025	-0,089***	0,025	-0,075***	0,021
Lærerutd og ped			0,022	0,053	0,039	0,054	0,025	0,046
Jurister			0,000	0,022	-0,008	0,022	-0,022	0,019
Økonomisk administrativ utd			0,090	0,044	0,065	0,046	0,039	0,040
Realister			0,013	0,022	-0,003	0,024	-0,016	0,021
Sivilingeniører			0,090**	0,022	0,063***	0,026	0,028	0,023
Helse- sosial og idrettsfag			0,061	0,044	0,064	0,044	0,068*	0,038
Primærnæringsfag			-0,072**	0,028	-0,086***	0,029	-0,080***	0,025
Irrelevant arbeid							-0,284***	0,022
Privat sektor							0,095***	0,011
R ² justert	0,070		0,167		0,171		0,389	
Antall observasjoner	654		654		654		654	

3.2.4 Analyse av kvinnenes lønninger 1999

Tabell 8 viser resultatene av regresjonsanalyse av kvinnenes lønninger.

Tabell 8 Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 1999, kvinner

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4	
	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik
Konstant	10,209***	0,138	9,994***	0,154	10,042***	0,153	9,938***	0,136
Gift/samboende	0,007	0,011	0,006	0,010	0,006	0,010	0,007	0,009
Alder	-0,020***	0,008	-0,008	0,009	-0,006	0,008	0,000	0,008
Alder ²	0,000***	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Uoppgitt karakterer	0,047**	0,021	0,022	0,021	0,011	0,021	0,007	0,019
Normaliserte karakterer	-0,016***	0,005	-0,016***	0,005	-0,017***	0,005	-0,011**	0,005
Antall barn	0,024*	0,014	0,023*	0,014	0,023*	0,014	0,016	0,012
Yngste barn < 6 år	-0,031	0,024	-0,031	0,024	-0,033	0,023	-0,025	0,021
Yngste barn 6-16 år	-0,013	0,033	-0,028	0,032	-0,031	0,031	-0,027	0,028
Relevant arbeidserfaring	0,038***	0,011	0,036***	0,011	0,034***	0,011	0,024**	0,010
Tidligere utdanning	0,024*	0,013	0,023*	0,013	0,024*	0,013	0,019*	0,011
Prosentandel kvinner					-0,135***	0,035	-0,122***	0,031
Humanister			-0,025	0,017	-0,020	0,016	-0,027*	0,015
Lærerutd og ped			0,038*	0,023	0,062*	0,024	0,051**	0,021
Jurister			-0,006	0,016	-0,025	0,017	-0,029*	0,015
Økonomisk administrativ utd			0,110**	0,054	0,062	0,055	0,047	0,049
Realister			0,014	0,017	-0,003	0,017	-0,003	0,015
Sivilingeniører			0,086***	0,025	0,041	0,027	0,032	0,024
Helse- sosial og idrettsfag			0,097***	0,022	0,117***	0,023	0,102***	0,020
Primærnæringsfag			-0,016	0,026	-0,030	0,026	-0,040*	0,023
Irrelevant arbeid							-0,268***	0,020
Privat sektor							0,028***	0,009
R ² justert	0,132		0,184		0,199		0,371	
Antall observasjoner	703		703		703		703	

Tabell 8 viser at bakgrunnsvariablene og human-kapital-variablene har større betydning for kvinnenes lønninger enn menns. Totalt sett fanger modell 1 opp 13,2 prosent at de totale lønnsvariasjonene blant kvinner. Alder, karakterer og tidligere relevant arbeidserfaring har signifikant betydning. I tillegg har også antall barn og tidligere utdanning betydning, men bare på 0,1-nivå. I likhet med mennene har fagfelt (modell 2) også betydning for kvinnenes lønninger. Imidlertid bidrar fagfelt i mindre grad til å forklare kvinnenes lønnsvariasjon idet andelen av lønnsvariasjonen blant kvinner som ble forklart økte med omtrent 5 prosentpoeng. Kandidater i helse- sosial og idrettsfag, kandidater i økonomisk-administrative fag og sivilingeniører hadde signifikant høyere lønn enn ellers like samfunnsvitere. Som for menn, medførte inkluderingen av fagfelt til noen endringer i bakgrunnsvariablene og human-kapital-variablene.

Som for mennene, medførte inkludering av kvinneandel i utdanning (modell 3) liten endring i andelen av kvinnenes lønnsvariasjon som ble forklart, selv om koeffisienten er klart signifikant. Igjen ser vi at noen av koeffisientene for fagfelt endrer seg, noe som indikerer en samvariasjon mellom kvinneandel og fagfelt.

I modell 4 har vi også inkludert kjennetegn ved jobben, hvorvidt kandidaten hadde et arbeid som var irrelevant i forhold til utdanningen og hvilken sektor kandidaten arbeidet i. Vi ser at de som er i irrelevant arbeid har betydelig lavere lønn enn ellers like kandidater som har relevant arbeid (prosent

lavere lønn). Kvinner som arbeidet i privat sektor hadde i likhet med hva vi fant i den samlede analysen rundt 3 prosent gevinst av å arbeide i privat sektor. Inkludering av de siste to variablene bidrar til at andelen av kvinnes lønnsvariasjon som blir forklart økte fra 17,1 prosent til 38,9.

3.2.5 Dekomponering av lønnsforskjellen mellom kvinner og menn 1999

Vi har foretatt en Oaxaca dekomponering av lønnsforskjellen mellom kvinner og menn (som var 3,1 prosent) for å få et mål på hvor mye av lønnsforskjellen som skyldes at menn og kvinner fordeler seg ulikt på henholdsvis utdanningsgrupper og på de andre forklaringsvariablene som er med i analysen og hvor mye som skyldes at menn og kvinner har ulik belønningsstruktur⁴. Resultatet av dekomponeringen er oppsummert i tabell 9.

Tabell 9 Dekomponering av lønnsforskjell mellom menn og kvinner 1999

	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
Observert lønnsforskjell (ln lønn)	0,028	0,028	0,028	0,028
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Bakgrunns- og humankapital variabler	-50,1	-53,4	-54,8	-36,6
Kvinneandel utdanning			49,5	28,0
Type utdanning		52,3	29,8	6,5
Overkvalifisert og sektor				38,4
Forklart lønnsforskjell pga forskjeller i fordeling	-50,1	-1,1	24,7	36,2
Kjønnforskjell pga ulik belønningsstruktur	150,9	101,1	75,3	64,5

Tabellen viser at når vi i modell 1 bare inkluderer bakgrunns- og human-kapital-variablene, så er kvinnes fordeling på disse kjennemerkene så gunstige at kvinnene ville hatt en høyere lønn enn mennene. Når vi i modell 2 inkluderer hva slags type utdanning kandidaten har, så virker denne variabelen nøytraliserende på bakgrunns- og human-kapital-variablene slik at kvinner og menns fordeling på kjennemerker ikke forklarer de observerte lønnsforskjellene mellom kvinner og menn. Så godt som hele lønnsforskjellen forklares av at kvinner og menn har forskjellig belønningsstruktur. Videre ser vi at når vi i modell 3 også tar hensyn til kvinnerepresentasjonen i utdanningen reduseres effekten av type utdanning samtidig som variabelen har en ikke ubetydelig selvstendig forklaringskraft. Alt i alt forklares nå ca en firedel av lønnsforskjellen mellom kvinner og menn av deres ulike fordeling på kjennemerker og tre firedeler av at kvinner og menn har forskjellig belønningsstruktur. Til slutt ser vi at når i modell 4 i tillegg tar hensyn til kjennetegnet ved jobben (overkvalifisering og sektor), så reduseres effekten de andre variablene i analysen samtidig som kvinner og menns ulike fordeling på type jobb forklarer drøyt en tredel av de totale lønnsvariasjonene mellom kvinner og menn. Reduksjonen av betydningen av de andre variablene indikerer at det er en viss samvariasjon mellom variablene. Totalt sett forklares i modell 4 drøyt en tredel av de totale lønnsvariasjoner av menns og kvinners ulike fordeling på kjennemerker, mens ulik belønningsstruktur for kvinner og menn forklarer i underkant av to tredeler av lønnsforskjellene.

⁴ Lønnsforskjellen mellom kvinner og menn kan skrives som: $Y_m - Y_k = \sum_j b_{mj}(\bar{X}_{mj} - \bar{X}_{kj}) + \sum_j (b_{mj} - b_{kj})\bar{X}_{kj}$ der Y er logaritmen til lønnen, \bar{X}_j er gjennomsnittsverdien til den j -te forklaringsvariablen og fotskrift m og k betegner henholdsvis menn og kvinner. Det første leddet på høyre side av ligningen er den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulikheter i menns og kvinners fordeling på kjennemerker vurdert ut fra menns belønningsstruktur (mennenes regresjonskoeffisienter). Det andre leddet gir uttrykk for den delen av lønnsforskjellen som skyldes at kvinner og menn har forskjellig belønningsstruktur (regresjonskoeffisienter) vurdert ut fra kvinners fordeling på kjennemerker. Bruk av menns belønningsstruktur er standard i litteraturen. Dette har sammenheng med at menns belønningsstruktur gjerne tas som et mål på hva sammenhengen mellom lønn og forklaringsvariablene ville vært uten noen form for diskriminering.

3.3 Analyse av lønnsforskjellene mellom kvinner og menn i 2009

3.3.1 Bivariat analyse av sammenhengen mellom lønn og forklaringsvariablene 2009

Tabell 10 under viser den bivariate sammenhengen mellom lønn og forklaringsvariablene som inngår i analysen. Tabellen viser en bruttolønnsforskjell mellom kvinner og menn på 3,6 prosent. Dette er litt mindre lønnsforskjell enn i tabell 2, og har sammenheng med at vi har noe færre observasjoner i tabell 9 enn i tabell 2. Personer som har missing på en av forklaringsvariablene er utelatt i analysen og inngår derved ikke i tabell 10.

Tabell 10 viser også at med unntak av humanistene, hadde kvinner lavere lønn i samtlige utdanningsgrupper. Videre ser vi at mistilpassede menn hadde en høyere lønn enn mistilpassede kvinner og at menn i offentlig sektor har en høyere lønn enn kvinner

Tabell 10 Gjennomsnittlig brutto månedslønn i 2009 for heltidsansatte etter utvalgte kjennetegn

	I alt	Menn	Kvinner
Ugift	31 790	32 410	31 250
Gift/samboende	32 690	33 910	31 940
Uoppgitt karakterer	32 120	33 140	31 430
Karakter A	31 970	32 620	31 470
Karakter B	32 240	33 410	31 470
Karakter C eller dårligere	32 050	33 150	31 310
Små barn < 6 år	33 500	35 580	31 630
Små barn 6-16 år	35 340	35 360	35 340
Ikke småbarn	31 880	32 820	31 170
Ikke relevant arbeidserfaring	31 320	32 470	30 180
Relevant arbeidserfaring	33 040	34 010	32 500
Ikke tilleggsutdanning	31 870	32 810	31 050
Relevant tilleggsutdanning	33 120	34 310	32 530
Humanister	30 220	30 040	30 330
Pedagoger	33 220	34 090	33 050
Samfunnsvitere	30 880	31 430	30 600
Jurister	30 980	32 780	30 190
Øk-adm	33 290	33 970	32 530
Realister	31 400	32 060	30 760
Sivilingeniører	34 540	34 910	33 330
Helse-sosial	34 220	37 250	33 420
Primnæring	29 300	30 860	27 980
Samf-sikkerhet	32 810	33 310	31 680
Ikke overkvalifisert	32 570	33 500	31 920
Overkvalifisert	25 260	26 020	24 700
Offentlig sektor	32 050	32 340	31 910
Privat sektor	32 730	33 930	31 320
I alt	32 350	33 270	31 710
Antall observasjoner	1 883	780	1 103

3.3.2 Analyse av kvinner og menns lønn samlet, 2009

Den multivariate analysen for 2009 består i likhet med analysen for 1999 av en samlet analyse av sammenhengen mellom menns og kvinners lønn og de enkelte forklaringsvariablene og separate analyser for kvinner og menn.

Tabell 11 viser resultatet av den multivariate analysen når vi ser kvinner og menn samlet, mens tabellene 12 og 13 viser resultatene av de separate analysene for henholdsvis menn og kvinner. I hver av tabellene presenteres i alt fire modeller.

Tabell 11 Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 2009, menn og kvinner samlet

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4	
	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik
Konstant	10,182***	0,085	9,93***	0,084	9,947***	0,084	9,854***	0,082
Kvinne	-0,063***	0,008	-0,041***	0,008	-0,035***	0,008	-0,015	0,010
Gift/samboende	0,012	0,008	0,017**	0,008	0,018**	0,008	0,013*	0,007
Alder	0,006	0,005	0,016***	0,005	0,018***	0,005	0,022***	0,005
Alder ²	0,000	0,000	0,000*	0,000	0,000**	0,000	0,000***	0,000
Uoppgitt karakterer	0,043***	0,013	0,044***	0,013	0,045***	0,013	0,040***	0,012
Karakter A	0,011	0,011	0,015	0,011	0,016	0,011	0,017	0,011
Karakter B	0,012	0,010	0,015	0,010	0,015	0,010	0,015*	0,009
Antall barn	0,016'	0,008	0,010	0,008	0,009	0,008	0,007	0,008
Yngste barn < 6 år	-0,012	0,018	0,000	0,017	-0,001	0,017	0,002	0,017
Yngste barn 6-16 år	-0,017	0,022	-0,023	0,021	-0,023	0,021	-0,030	0,021
Relev. arbeidserfaring	0,021**	0,008	0,025***	0,008	0,024***	0,008	0,012	0,008
Tidligere utdanning	-0,001	0,008	0,004	0,008	0,004	0,008	-0,002	0,008
Prosentandel kvinner					-0,079***	0,029	-0,068**	0,028
Humanister			-0,060***	0,015	-0,063***	0,015	-0,055***	0,014
Lærerutd og ped			0,016	0,015	0,030*	0,016	0,016	0,015
Jurister			0,031	0,015	0,029*	0,015	0,022	0,015
Øk-admin utdanning			0,078**	0,013	0,063***	0,014	0,049***	0,014
Realister			0,033***	0,013	0,021	0,014	0,013	0,013
Sivilingeniører			0,146***	0,014	0,118***	0,017	0,099***	0,017
Helse- sosial og idrettsfag			0,060***	0,014	0,069***	0,014	0,056***	0,014
Primærnæringsfag			-0,028	0,033	-0,037	0,033	-0,024	0,032
Irrelevant arbeid							-0,237***	0,021
Kjønn*privat							-0,036**	0,015
Privat sektor							0,043***	0,011
R ² justert	0,134		0,218		0,221		0,274	
Antall observasjoner	1883		1883		1883		1883	

Tabellen viser at når menn og kvinner ses samlet og det kontrolleres for sivilstand, alder, barneomsorg, karakter og tidligere utdanning og arbeidserfaring, så øker lønnsforskjellen mellom kvinner og menn også i 2009. Dette indikerer at kvinner har en lønnsmessig gunstig fordeling på de nevnte kjennemerker som for øvrig forklarer i overkant av ti prosent av de totale lønnsvariasjonene. Når vi inkluderer fagfelt i analysen, reduseres lønnsforskjellen mellom kvinner og menn, men den er fremdeles litt større enn i tabell 9 og er signifikant. Kandidater med økonomisk- administrativ utdanning, realister, sivilingeniører og kandidater i helse- og sosialfag hadde signifikant høyere og

humanister og kandidater i primærnæringsfag signifikant lavere lønn enn ellers like samfunnsvitere. Vi ser også andelen av de totale lønnsvariasjonene som forklares av modellen har økt fra 13,4 til 21,8 prosent. I modell 3 har vi i tillegg til fagfelt også kontrollert for kvinneandelen i utdanningen. Dette fører til en liten reduksjon i lønnsforskjellen i lønnsforskjellen mellom kvinner og menn. Vi ser imidlertid også at enkelte av koeffisientene for de ulike fagene endrer seg, noe som indikerer en sterk samvariasjon mellom kvinneandel og fagfelt. Denne samvariasjonen vises også ved at andelen av de totale variasjonene som forklares i modell 3 er omtrent uendret i forhold til modell 2. I modell 4 har vi også inkludert kjennetegn ved jobben; hvorvidt kandidaten hadde et arbeid som var irrelevant i forhold til utdanningen og hvilken sektor kandidaten arbeidet i. Lønnsforskjellene mellom kvinner og menn blir da borte. Vi ser at de som er i irrelevant arbeid har betydelig lavere lønn enn ellers like kandidater som har relevant arbeid (22,1prosent lavere lønn). Menn som arbeidet i privat sektor hadde 2,8 prosent høyere lønn enn ellers like menn som arbeidet i offentlig sektor. Lønnsforskjellen mellom menn i offentlig og privat sektor er altså betydelig lavere i 2009 enn i 1999. Kvinner hadde ingen lønnsgevinst av å arbeide i privat sektor. Inkludering av disse siste to variablene fører til at 27,4 prosent av de totale lønnsvariasjonene blir forklart.

3.3.3 Analyse av mennenes lønninger 2009

Tabell 12 viser resultatene av regresjonsanalysen av menns lønninger i 2009.

Tabell 12 Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 2009, menn

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4	
	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik
Konstant	10,210***	0,139	9,806	0,135	9,808***	0,136	9,683***	0,130
Gift/samboende	0,020	0,013	0,027**	0,012	0,027**	0,012	0,022*	0,011
Alder	0,005	0,008	0,022***	0,007	0,022***	0,007	0,029***	0,007
Alder ²	0,000	0,000	0,000*	0,000	0,000*	0,000	0,000***	0,000
Uoppgitt karakterer	0,017	0,021	0,029	0,019	0,029	0,019	0,021	0,018
Karakter A	-0,007	0,019	0,005	0,017	0,005	0,017	0,004	0,016
Karakter B	0,015	0,016	0,022	0,015	0,022	0,015	0,019	0,015
Antall barn	0,020	0,016	0,013	0,014	0,013	0,015	0,014	0,014
Yngste barn < 6 år	-0,001	0,032	0,005	0,029	0,005	0,030	-0,005	0,028
Yngste barn 6-16 år	-0,080	0,050	-0,095**	0,046	-0,095**	0,046	-0,119***	0,044
Relev. arbeidserfaring	0,018	0,013	0,025**	0,012	0,025**	0,012	0,010	0,011
Tidligere utdanning	-0,001	0,014	0,010	0,013	0,011	0,013	0,006	0,013
Prosentandel kvinner					-0,008	0,041	-0,016	0,039
Humanister			-0,086***	0,024	-0,086***	0,024	-0,075***	0,023
Lærerutd og ped			-0,006	0,033	-0,004	0,034	-0,017	0,032
Jurister			0,045*	0,027	0,045*	0,027	0,046*	0,025
Øk-admin utdanning			0,099***	0,020	0,098***	0,021	0,076***	0,020
Realister			0,049**	0,020	0,048**	0,022	0,037*	0,021
Sivilingeniører			0,166***	0,020	0,164***	0,024	0,137***	0,024
Helse- sosial og idrettsfag			0,121***	0,027	0,121***	0,027	0,114***	0,026
Primærnæringsfag			0,015	0,049	0,014	0,050	0,022	0,047
Irrelevant arbeid							-0,273***	0,032
Privat sektor							0,042***	0,012
R ² justert	0,059		0,213		0,212		0,285	
Antall observasjoner	780		780		780		780	

Tabell 12 viser at bakgrunnsvariabler og human-kapital-variabler (modell 1) forklarer en liten del av variasjonen i mennenes lønninger, bare 6 prosent. Ingen av human-kapital-variablene eller bakgrunnsvariablene inkludert i modell 1 hadde signifikant betydning for lønningene. Når vi i modell 2 inkluderer fagfelt i analysen, forklares en betydelig større andel av variasjonene i mennenes lønninger (21,3 prosent) og viser at fagfelt har stor betydning for mennenes lønninger i 2009. Mannlige sivilingeniører, realister, samt mannlige kandidater i økonomisk-administrative fag og helse, sosial og idrettsfag hadde signifikant høyere lønn enn ellers like mannlige samfunnsvitere mens mannlige humanister hadde signifikant lavere lønninger. Effekten av fagfelt svekkes marginalt når vi i modell 3 i tillegg kontrollerer for kvinneandelen i utdanningen. Koeffisienten for kvinneandel i utdanningen er liten og ikke-signifikant og bidrar ikke til å øke den forklarte variansen i forhold til modell 2. Som i 1999 har kjennetegn ved jobben; dvs. hvorvidt kandidaten hadde et arbeid som var irrelevant i forhold til utdanningen og hvilken sektor kandidaten arbeidet i (modell 4), stor betydning for de mannlige kandidatenes lønninger og bidrar til en økning i andelen av lønnsvariasjonen som blir forklart fra 21,2 prosent i modell 3 til 28,5 prosent i modell 4. Vi ser at de som er i irrelevant arbeid har betydelig lavere lønn enn ellers like kandidater som har relevant arbeid (23,9 prosent lavere lønn). Menn som arbeidet i privat sektor hadde 4,3 prosent høyere lønn enn ellers like menn som arbeidet i offentlig sektor. Dette er litt høyere enn det vi fant i den samlede analysen.

3.3.4 Analyse av kvinnenes lønninger 2009

Tabell 13 viser resultatene av regresjonsanalysen av kvinnenes lønninger i 2009.

Tabellen viser at bakgrunnsvariablene og human-kapital-variablene har større betydning for kvinnenes lønninger enn menns. Totalt sett fanger modell 1 opp 16,7 prosent av de totale lønnsvariasjonene blant kvinner. I likhet med mennene har fagfelt (modell 2) også betydning for kvinnenes lønninger. Imidlertid bidrar fagfelt i mindre grad til å forklare kvinnenes lønninger. Kandidater i helse- sosial og idrettsfag, kandidater i økonomisk- administrative fag og sivilingeniører hadde signifikant høyere lønn og humanister signifikant lavere lønn enn ellers like samfunnsvitere.

Som for mennene, medførte inkludering av kvinneandel i utdanning (modell 3) liten endring i andelen av kvinnenes lønnsvariasjon som ble forklart, selv om koeffisienten er klart signifikant. Vi ser at noen av koeffisientene for fagfelt endrer seg betydelig, noe som indikerer en samvariasjon mellom kvinneandel og fagfelt.

I modell 4 har vi også inkludert kjennetegn ved jobben; dvs hvorvidt kandidaten hadde et arbeid som var irrelevant i forhold til utdanningen og hvilken sektor kandidaten arbeidet i. Vi ser at kvinner som er i irrelevant arbeid har betydelig lavere lønn enn ellers like kvinnelige kandidater som har relevant arbeid (19,3 prosent lavere lønn). Kvinner som arbeidet i privat sektor hadde i likhet med hva vi fant i den samlede analysen ingen signifikant gevinst av å arbeide i privat sektor. Inkludering av de siste to variablene bidrar til at andelen av kvinnenes lønnsvariasjon som blir forklart økte fra 21,7 prosent til 25,8

Tabell 13 Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 2009, kvinner

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4	
	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik	Koeffisient	Std. avvik
Konstant	10,122***	0,107	9,988***	0,108	10,031***	0,108	9,977***	0,106
Gift/samboende	0,008	0,010	0,010	0,010	0,011	0,010	0,006	0,010
Alder	0,006	0,006	0,012*	0,006	0,014	0,006	0,017***	0,006
Alder ²	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000*	0,000
Uoppgitt karakterer	0,066***	0,018	0,059***	0,017	0,061**	0,017	0,059***	0,017
Karakter A	0,020	0,015	0,018	0,014	0,021	0,014	0,022	0,014
Karakter B	0,008	0,012	0,007	0,012	0,010***	0,012	0,011	0,012
Antall barn	0,014	0,009	0,011	0,009	0,008	0,009	0,008	0,009
Yngste barn < 6 år	-0,020	0,022	-0,015	0,022	-0,016	0,022	-0,009	0,021
Yngste barn 6-16 år	0,002	0,025	-0,002	0,025	-0,001	0,025	-0,004	0,024
Relevant arbeidserfaring	0,025***	0,011	0,026***	0,011	0,025	0,011	0,015	0,010
Tidligere utdanning	-0,002	0,010	-0,003	0,010	-0,003	0,010	-0,009	0,010
Prosentandel kvinner					-0,150***	0,041	-0,122***	0,040
Humanister			-0,047***	0,018	-0,053***	0,018	-0,045**	0,018
Lærerutd og ped			0,017	0,017	0,040**	0,018	0,026	0,018
Jurister			0,021	0,018	0,014	0,018	0,005	0,018
Økonomisk administrativ utd			0,062***	0,017	0,026	0,020	0,023	0,020
Realister			0,027	0,017	0,005	0,018	0,002	0,018
Sivilingeniører			0,128***	0,024	0,078***	0,028	0,073***	0,027
Helse- sosial og idrettsfag			0,038**	0,016	0,056***	0,017	0,043***	0,017
Primærnæringsfag			-0,060	0,044	-0,076*	0,044	-0,056	0,043
Irrelevant arbeid							-0,214***	0,027
Privat sektor							0,007	0,010
R ² justert	0,167		0,208		0,217		0,258	
Antall observasjoner	1103		1103		1103		1103	

3.3.5 Dekomponering av lønnsforskjellen i 2009

Vi har dekomponert lønnsforskjellen mellom kvinner og menn i 2009 på samme måte som for 1999. Tabell 14 viser resultatene av dekomponeringen for 2009.

Tabell 14 Dekomponering av lønnsforskjell mellom menn og kvinner 2009

	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
Observert lønnsforskjell	0,047	0,047	0,047	0,047
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Bakgrunns- og humankapital variabler	-23,5	-39,3	-39,5	-38,3
Kvinneandel utdanning			3,2	6,3
Type utdanning		58,1	56,2	45,5
Overkvalifisert og sektor				20,1
Forklart lønnsforskjell pga forskjeller i fordeling	-23,5	18,8	20,1	33,6
Kjønnforskjell pga ulik belønningsstruktur	123,5	81,3	80,0	66,4

Tabellen viser at når vi i modell 1 bare inkluderer bakgrunns- og human-kapital-variablene, så er kvinnenenes fordeling på disse kjennemerkene, i likhet med 1999, så gunstige at kvinnene ville hatt en høyere lønn enn mennene. Når vi i modell 2 inkluderer hva slags type utdanning kandidaten har, så bidrar kvinnenenes og mennenes fordeling på dette kjennemerket i motsatt retning av human-kapital-variablene, altså isolert sett til en økning i lønnsforskjellene. Totalt sett forklarer ulik fordeling av kvinner og menn på bakgrunnsvariabler samt human-kapital-variablene og type utdanning i underkant av 20 prosent av de observerte lønnsforskjellene mellom kvinner og menn. Om lag 80 prosent lønnsforskjellen forklares av at kvinner og menn har forskjellig belønningsstruktur. Videre ser vi at når vi inkluderer kvinneandelen i utdanningen i modell 3, er resultatene fra modell 2 omtrent uendret. Dette indikerer at kvinneandelen i utdanning har liten selvstendig betydning for lønnsforskjellen mellom kvinner og menn. Til slutt ser vi at når i modell 4 i tillegg tar hensyn til kjennetegn ved jobben (overkvalifisering og sektor), så bidrar dette isolert sett til en økning i den delen av lønnsforskjellen som forklares av menns og kvinners ulike fordeling på kjennemerker samtidig som effekten av type utdanning svekkes. Dette indikerer at det er en viss samvariasjon mellom fagfelt og kjennetegn ved jobben. Totalt sett blir drøyt en tredel av de totale lønnsvariasjonene i modell 4 forklart av menns og kvinners ulike fordeling på kjennemerker, mens ulik belønningsstruktur for kvinner og menn forklarer i underkant av to tredeler av lønnsforskjellene. Dette er for øvrig omtrent det samme resultatet vi fikk for lønnsforskjellene i 1999.

3.4 Oppsummering

Analysen viser at det var lønnsforskjeller mellom nyutdannede kvinnelige og mannlige mastergradskandidater både i 1999 og i 2009. I 1999 var lønnsforskjellen ca 3 prosent i mennenes favør mens den i 2009 var ca 5 prosent. Lønnsforskjellene mellom kvinner og menn har alltid variert noe fra år til år og det er rimelig å tolke forskjellene som stabile eller svakt økende i perioden.

Vi finner ingen tendens til at lønnen er lavest for kandidater med kvinnedominerte utdanninger. Tvert imot har kandidater fra de mest kvinnedominerte utdanningene, lærerutdanning og utdanninger i pedagogiske fag og helse- sosial- og idrettsfag de høyeste lønningene både i 1999 og i 2009. En del av helsefagene har et generelt høyt lønnsnivå, men det høye lønnsnivået kan for en del av kandidatene, trolig forklares av at det er mange godt voksne personer med lang arbeidsmarkedserfaring som videreutdanner seg ved å ta en mastergrad i moden alder. Dette siste momentet har også gyldighet for kandidater med lærerutdanning og utdanninger i pedagogiske fag og kan bidra til å forklare det høye lønnsnivået innenfor disse utdanningene.

Regresjonsanalysene av lønnsforskjellene i 1999 og 2009 viser relativt like resultater når det gjelder betydningen av ulike forklaringsvariabler. Avhengig av hvilke forklaringsvariabler som trekkes inn i analysene i tillegg til bakgrunns- og humankapitalvariablene, så forklares mellom en femdel og en tredel av lønnsforskjellen mellom kvinner og menn av menns og kvinners ulike fordeling på kjennemerker mens mellom fire femdel og to tredeler av forskjellen forklares av ulik belønningsstruktur.

Referanselitteratur

Arnesen, C.Å. (2010) *Kjønnforskjeller i arbeidsmarkedet i 1999 og 2009*. Oslo NIFU-Rapport 44/2010

Oaxaca, R. L. (1973). Male and female wage differentials in urban labor markets. I *International Economic Review*, October 1973:693-709

Tabelloversikt

Tabell 1	Gjennomsnittlig brutto månedslønn for heltidsansatte mannlige og kvinnelige kandidater et halvt år etter eksamen. Vårkull 1999.....	13
Tabell 2	Gjennomsnittlig brutto månedslønn for heltidsansatte mannlige og kvinnelige kandidater et halvt år etter eksamen. Vårkull 2009.....	15
Tabell 3	Gjennomsnittlig brutto månedslønn for heltidsansatte mannlige og kvinnelige kandidater etter sektor et halvt år etter eksamen. Vårkull 1999.....	17
Tabell 4	Gjennomsnittlig brutto månedslønn for heltidsansatte mannlige og kvinnelige kandidater etter sektor et halvt år etter eksamen. Vårkull 2009.....	17
Tabell 5	Gjennomsnittlig brutto månedslønn i 1999 for heltidsansatte etter utvalgte kjennetegn	18
Tabell 6	Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 1999, menn og kvinner samlet.....	20
Tabell 7	Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 1999, menn.....	21
Tabell 8	Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 1999, kvinner	22
Tabell 9	Dekomponering av lønnsforskjell mellom menn og kvinner 1999.....	23
Tabell 10	Gjennomsnittlig brutto månedslønn i 2009 for heltidsansatte etter utvalgte kjennetegn ...	24
Tabell 11	Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 2009, menn og kvinner samlet.....	25
Tabell 12	Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 2009, menn.....	26
Tabell 13	Regresjonsanalyse av brutto månedslønn i 2009, kvinner	28
Tabell 14	Dekomponering av lønnsforskjell mellom menn og kvinner 2009.....	29

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in
Innovation, Research and Education

www.nifu.no